ЗАЕДНО
ПОСИЛНИ

Здружение за здравствени политики и права
„Заедно посилни“ – Скопје

СТРАТЕШКИ ПЛАН
2026–2030

Визија

Сите луѓе имаат еднаква можност да живеат во добро здравје и благосостојба.

Мисија

Ги унапредуваме здравјето и благосостојбата на луѓето засегнати од ХИВ и од други здравствени и социјални предизвици преку услуги, развој на јавни политики, заштита на човековите права, едукација, мобилизација и партнерства.

Вредности

- Почитување на човековите права и достоинството
- Транспарентност и отчетност
- Еднаквост и вклученост
- Партнерство и соработка
- Емпатичност и солидарност
- Иновативност и учење.
- Доверливост

Стратешки цели

1. Да осигуриме луѓето што живеат со ХИВ во С. Македонија да имаат пристап до современи здравствени услуги, програми за квалитетен живот и ефикасна заштита од дискриминација.
2. Да придонесеме за поголема достапност на услуги и програми за ставање крај на ХИВ и на сексуално преносливите инфекции.
3. Да придонесеме за развојот на современ здравствен систем во Северна Македонија и ефективни јавни политики, засновани врз докази, што ќе одговорат на потребите на пациентите и ќе ги унапредат правата на маргинализираните заедници.

КОНТЕКСТ

Глобалните цели на ООН за ставање крај на епидемијата на ХИВ до 2030 година нерамномерно се реализираат во одделни региони во светот. Она што загрижува е слабиот напредок во регионот на Источна Европа. Во последните 7 години Северна Македонија бележи незадоволителен напредок во постигнувањето на глобалните цели на ниво на Обединетите нации до 2025 г. Така, на крајот на 2023 година, само 71,4 % од проценетиот број на лица што живеат со ХИВ во земјата биле свесни дека ја имаат инфекцијата, наспроти проценетиот глобален просек од 85 % во истиот момент.

Епидемијата на ХИВ во Македонија е сконцентрирана меѓу геј и бисексуални мажи и други мажи што имаат секс со мажи, а во тој контекст посебно се засегнати и транс-жените. Секако, спорадични случаи сè уште се дијагностицираат меѓу мажи и жени од општата популација. Во последните 10 години (2016-2025) во просек годишно се дијагностицирале 45,6 случаи.

Глобалните трендови на јакнење на крајни конзервативни политики во повеќе средини во последните години, порастот на антидемократските и антиродовите движења, вклучувајќи ја и ограничувачката околина за граѓанските организации, како и големите промени во глобалната политика придонесоа за понеповолни услови за окончување на епидемијата. Сето тоа резултираше и со намалување на донаторската поддршка за финансирање во областа ХИВ и здравството и сродни области, како на пример човековите права, положбата на ЛГБТИ лицата и др. Намалувањето на меѓународната донаторска поддршка во значителна мера ја зголемува потребата и одговорноста за обезбедување на неопходните средства за одговорот кон ХИВ на национално ниво.

Покрај тоа, безбедносните кризи придонесоа за натамошна нестабилност и непредвидливост во третманот на здравствените права, а особено на ранливите категории. Овие трендови и натаму опстојуваат и претставуваат ризик за глобалниот, како и за националниот одговор кон ХИВ.
Во контекст на националниот одговор кон ХИВ тековните недемократски трендови влијаат значително, што е видливо преку измени на релевантни закони и уназадување на партиципативни процеси за учество на ГОи, популистичка реторика, штетни наративи и стигматизација на ЛГБТИ и други заедници.

Значително е стеснет просторот за дискусија за ХИВ, сексуалното и репродуктивното здравје, што особено има негативно влијание врз превентивните активности. Воопшто, информираната и отворена јавна дискусија и едукација за теми од сексуалноста се ограничени од трендови на наметлива религиозност и површна пристојност. Истовремено, се забележува долготрајно субоптимално финансирање на превенцијата воопшто, а особено значително кратење на буџетот за превенција на ХИВ во последните 4 години.

И покрај тоа, во земјата е постигнат одреден напредок со воведување нови пристапи за превенција и контрола на ХИВ, како што се услугите за самотестирање и за предекспозициска профилакса (ПрЕП), кои треба да се одржат, но и значително да се прошири опфатот на клучните засегнати популации со нив, како и воопшто со мерките за превенција и тестирање.

Во образовните содржини сè уште се присутни неточни или застарени информации за ХИВ, што придонесува за погрешни уверувања, стигма и дискриминација. Поради тоа постои потреба од ревизија на наставните материјали и образовниот курикулум, со вклучување на современи, научно засновани информации за ХИВ и сексуално здравје.

Институциите не се доволно отворени за дијалог за суштествените прашања во националниот одговор кон ХИВ, како и воопшто за здравствените права и политики, што претставува пречка за суштествен дијалог, граѓански придонес во здравствените политики и партиципативност во донесувањето одлуки во здравството.
Предизвиците во областа на националниот одговор кон ХИВ, вклучувајќи ги тука и обезбедувањето на терапија и грижата за пациентите со ХИВ, во голема мера се под влијание на општото лошо менаџирање на здравството, отсуството на визија и стратегија за здравство на сите релевантни политички субјекти и слабите капацитети на Министерството за здравство и другите надлежни институции. Од друга страна, поради таквите општествени текови за ХИВ и сексуалното здравје, односно стеснувањето на финансиската поддршка за таквите иницијативи, се утврди потреба од проширување на областите на дејствување на Здружението и искористување на човечките капацитети во области каде што може Здружението да понуди своја експертиза.

Растечката употреба на дигитални канали, наметнува потреба од систематска дигитализација на услугите и интерните процеси на Здружението, како и воспоставување на сигурна дигитална архива.

Имајќи ги предвид ваквиот контекст, потребите на заедницата и пошироките општествени потреби, како и капацитетите на „Заедно посилни“, овој Стратешки план е насочен и кон проширување на областите на дејствување на Организацијата.

1

СТРАТЕШКА ЦЕЛ 1:

Да осигуриме луѓето што живеат со ХИВ во С. Македонија да имаат пристап до современи здравствени услуги, програми за квалитетен живот и ефикасна заштита од дискриминација.

ОЧЕКУВАНО ВЛИЈАНИЕ И ИНДИКАТОРИ

ОЧЕКУВАНО ВЛИЈАНИЕ	ИНДИКАТОР
Благосостојбата на сите луѓе што живеат со ХИВ е значително унапредена.	Напредно ниво на усогласеност на грижата за лушето што живеат со ХИВ со стандардите на Европското клиничко здружение за СИДА.
Поефикасна правна заштита при случаи на дискриминација поврзана со ХИВ.	Зголемен број стратешки случаи на дискриминација добиле поволна разрешница од релевантните установи за заштита од дискриминација (КСЗД, Народен правобранител, ДСЗИ, МЗ.

СТРАТЕШКИ НАСОКИ

1.1	Да осигураме континуирана и навремена достапност на современа и квалитетна терапија за пациентите со ХИВ преку унапреден процес на обезбедување на лековите.
1.2	Да обезбедиме континуирана врсничка и психосоцијална поддршка преку директни услуги, нивна дигитализација и воспоставување нови е-услуги за поефикасно одговарање на променливите потреби на лицата што живеат со ХИВ.
1.3	Да поттикнеме подобра правна заштита од дискриминација поврзана со ХИВ-статусот.

СТРАТЕШКА ЦЕЛ 2:

Да придонесеме за поголема достапност на услуги и програми за ставање крај на ХИВ и на сексуално преносливите инфекции

ОЧЕКУВАНО ВЛИЈАНИЕ И ИНДИКАТОРИ

ОЧЕКУВАНО ВЛИЈАНИЕ	ИНДИКАТОР
Зголемен процент на лица со ХИВ што се свесни за својот ХИВ-позитивен статус.	Процент на луѓе што живеат со ХИВ свесни за својот ХИВ-статус

С

СТРАТЕШКИ НАСОКИ

2.1 Да го унапредиме знаењето и свесноста за ХИВ преку градење капацитети, публикации, едукативни материјали и кампањи.

2.2 Да го унапредиме пристапот до услуги за сексуално здравје, со фокус на ПрЕП и тестирање за ХИВ и СПИ.

PrEP

2.3 Да осигураме дека националниот одговор кон ХИВ и СПИ се заснова брз докази и ја вреднува и унапредува улогата на граѓанскиот сектор како давател на услуги.

3 СТРАТЕШКА ЦЕЛ 3:

Да придонесеме за развојот на современ здравствен систем во Северна Македонија и ефективни јавни политики, засновани на докази, што ќе одговараат на потребите на пациентите и ќе ги унапредат правата на маргинализираните заеници.

ОЧЕКУВАНО ВЛИЈАНИЕ И ИНДИКАТОРИ

ОЧЕКУВАНО ВЛИЈАНИЕ	ИНДИКАТОР
Северна Македонија активно презема чекори за создавање современ и функционален здравствен систем и спроведува јавни политики базирани на демократски вредности.	Функционален механизам кој овозможува транспарентен дијалог меѓу различни чинители, вклучувајќи го граѓанскиот сектор, насочен кон унапредување на здравствениот систем.

СТРАТЕШКИ НАСОКИ

3.1	Да придонесеме за поквалитетна, поефикасна и подостапна здравствена заштита преку учество во креирањето на здравствените политики, а особено оние што се однесуваат на пристапот до лекови и на дигитализацијата.
3.2	Да поддржиме и да придонесеме во националните процеси насочени кон демократизација на општеството, добро владеење, зајакнувањето на улогата на граѓанските организации и владеењето на правото.